SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2405

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Internationella relationer och mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med mänskliga rättigheter i utvecklingsländer i högre grad ska prioritera de sociala och ekonomiska rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler stater lever upp till FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara tyngden i begreppet mänskliga fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet i högre grad verka för och lyfta upp sambandet mellan att skapa grundläggande förutsättningar för kvinnor och deras möjlighet till utveckling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet ge högre prioritet åt satsningar för att bekämpa könsrelaterat och hedersrelaterat våld samt människohandel och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i arbetet för flickors rättigheter i högre grad bör stödja insatser för att minska antalet flickaborter och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad uppmärksamma och verka för barns rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att visa tydligt stöd för utsatta minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt beakta bistånd och stöd till minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för upprättandet av en checklista med kriterier som ska uppfyllas och utgöra grund för om det internationella samfundet ska erkänna ett politiskt val på nationell nivå som fullt ut demokratiskt eller inte och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratiseringsarbetet avseende att regeringen ska verka för att kriterierna uppfylls för de länder som inte uppnår kriterierna i checklistan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för bildandet av ett förbund mellan världens alla demokratiska länder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att frysa tillgångar tillhörande illegitima regimer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för legitima folkambassader att överta fysisk egendom från illegitima ambassader och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att utfärda diplomatiska id-kort till representanter för folkambassader och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för högre krav på de länder som leder FN-arbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s institutioner inte ska ha behörighet att föra Sveriges talan inom FN och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN bör verka för ett utökat arbete mot korruption såväl internt som externt och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska institutet i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att ta vara på Svenska institutets stipendiater och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet bör ta fram en prioritetsordning avseende stipendiaturval och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet ska utreda möjligheten att etablera fler partnerskap likt ”She Leads” i motsvarande stater och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverigebilden utomlands och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana regeringen att med anledning av resolution 2091 erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien som folkmord och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera ramverket för terrorlistning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa svenska Magnitskijsanktioner som dessutom omfattar systematisk korruption och penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda EU:s Magnitskijsanktioner till att också omfatta systematisk korruption och penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa Magnitskijsanktioner mot azeriska företrädare och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att knyta Business Swedens verksamhet till ambassader och konsulat och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sociala och ekonomiska rättigheter

I regeringens arbete med mänskliga rättigheter finns ett tydligt fokus på medborgerliga och politiska rättigheter, vilket är ett viktigt och bra arbete som Sverigedemokraterna stödjer. När det handlar om mänskliga rättigheter för människor i de minst utvecklade länderna menar vi att det kanske allra viktigaste arbetet är att verka för att ge människor fundamentala och grundläggande förutsättningar att över huvud taget ha möjlighet att förändra sin livssituation på olika områden.

Flertalet fattiga människor lever på landsbygden där tillgång till livsmedel, rent vatten och säker sanitet kan vara avgörande för att nå en utveckling på andra områden och att själv kunna kämpa för andra viktiga mänskliga rättigheter. Vi anser det därför viktigt att komma ihåg att även rätten till en skälig levnadsstandard, rätten till utbildning och rätten till hälsa är grundläggande mänskliga rättigheter enligt såväl FN:s allmänna förklaring av mänskliga rättigheter som den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Insatser för till exempel jordbruksutveckling för ökad livsmedelssäkerhet, rent vatten, grundläggande sanitet, utbildning och hälsa är också viktiga delar av arbetet för att främja mänskliga rättigheter.

Universella mänskliga fri- och rättigheter och upprätthållande av begreppet

Vi anser att grundläggande mänskliga fri- och rättigheter är universella, lika viktiga och gällande för alla människor oavsett var de bor. Med den utgångspunkten vill vi exempelvis verka för att fler länder lever upp till hela FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, i stället för att med hänvisning till islam begränsa dessa i enlighet med Kairodeklarationen som år 1990 antogs av ett antal muslimska länder. I ett mer svenskt sammanhang ser Sverigedemokraterna däremot risken att begreppet mänskliga rättigheter urvattnas när det flitigt används för att beskriva rättigheter som svenska

politiska partier ser som i och för sig önskvärda, men vilka saknar grund i internationell rätt. Vi vill därför reservera det här begreppet för rättigheter som är internationellt erkända enligt exempelvis Europakonventionen.

Förutsättningar för jämställdhet

I regeringens jämställdhetsarbete framhålls kvinnors deltagande på den formella arbetsmarknaden och utmaningen i att motverka ekonomiskt utanförskap. I jämställdhetsarbetet i utvecklingsländer anser vi det viktigt att ge kvinnor de förutsättningar som behövs för att de över huvud taget ska ha en möjlighet att kunna delta i utbildning och bli tillgängliga för den formella arbetsmarknaden.

Idag ägnar många kvinnor i utvecklingsländer en stor del av sin tid åt överlevnad i form av att exempelvis hämta vatten och ved och trygga livsmedelsförsörjningen för familjen, vilket ofta sker under bristande sanitetsförhållanden som bidrar till ohälsa. Allt detta hindrar utvecklingen för kvinnor. Flickor måste stanna hemma för att hjälpa till med hushållsarbete i stället för att gå till skolan och många barn blir sjuka och dör på grund av förorenat vatten. Flickor väljer till exempel hellre att stanna hemma än att gå till skolan på grund av avsaknad av grundläggande sanitet på skolan.
Regeringen bör i det svenska jämställdhetsarbetet och i internationella sammanhang tydligare lyfta fram detta samband i arbetet för att skapa förutsättningar för kvinnor att kunna förbättra sina levnadsvillkor och utvecklas på samma villkor som män.

Våld mot kvinnor

I många länder har kvinnor en särskilt utsatt situation och utsätts för sexuella övergrepp och andra former av våldsyttringar, samtidigt som de ofta har dålig tillgång till rätts väsendet. Att kvinnor riskerar att utsättas för hedersmord, lynchning eller offentlig avrättning på grund av våldtäkt eller sex utanför äktenskapet är oacceptabelt och något som vi i Sverige bör ta starkt avstånd från och rikta insatser för att bekämpa. Att det dessutom saknas skydd och rättssäkerhet för kvinnor när de utsätts för dylika övergrepp

gör naturligtvis saken ännu sämre. Människohandel för sexuella ändamål innebär en grov kränkning av de drabbade. Att kvinnor och även män genom människohandel utnyttjas för sexuella ändamål är något som måste motverkas bl.a. genom internationell samverkan. Därför är detta insatser som i än högre grad bör prioriteras inom jämställdhetsarbetet.

Flickaborter

Enligt de grundläggande principerna i FN:s barnkonvention ska barnets rätt till liv och utveckling och barnets bästa vara vägledande i alla beslut som rör barn. Runt om i världen, så som i ett antal muslimska länder eller i Kina och Indien, ser vi hur flickor väljs bort genom aborter. Detta kan ses som en följd av att man av olika skäl anser att pojkar är viktigare för familjen då pojkar anses kunna bli en större tillgång, exempelvis som stöd i jordbruket eller annat arbete, och flickor ses oftare som en kostnad snarare än en tillgång för familjen. Könsselektiva aborter är helt enkelt ett fenomen som har sina rötter i ett föråldrat klimat av diskriminering av kvinnor, vilket tydligt strider mot grundläggande jämställdhetsvärderingar. Det kan också skapa obalans i antalet flickor och pojkar i de länder där könsselektion är vanligt förekommande. Kina har som bekant stora problem med detta där preferensen för pojkar fortfarande är djupt kulturellt rotad, även efter att ettbarnsregeln togs bort, och i Indien har vi trots att myndigheterna tillsatt lagstiftning mot detta sett fortsatta problem. Sverigedemokraterna anser att Sverige i dialog med länder som exempelvis Kina och Indien, samt internationella aktörer som Unicef, bör verka för att minska antalet flickaborter. Sverigedemokraterna anser att det är en oacceptabel könsdiskriminering att flickor aborteras på grund av att de är just flickor och att detta ska motverkas. I arbetet för mänskliga rättigheter och barnens rättigheter för flickor borde det vara en mänsklig rättighet att inte aborteras för att man är av ”fel” kön.

Barns rättigheter

Sverigedemokraterna anser även att barns rättigheter bör få ta en mycket större plats i

utrikespolitiken än vad de har idag. Enligt organisationen Water Aid dör nästan 290 000 barn under fem år varje år av diarrésjukdomar orsakade av smutsigt vatten och dålig sanitet. Det är runt 800 barn per dag, 33 barn i timmen, ett barn varannan minut. Många barn är offer för de värsta formerna av barnarbete, sexuellt utnyttjande, olika former av våld och diskriminering, barnäktenskap och könsstympning. Att barn ska behöva utsättas för sådan behandling är ofattbart och något som måste motverkas. De grundläggande principerna i FN:s barnkonvention om barnets rätt till liv och utveckling, och att barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som rör barn, ska vara centralt i arbetet för mänskliga rättigheter i andra länder.

Minoriteter

Ofta lyckas människor överleva svåra situationer för att de håller ihop. Det handlar om att de med gemensamma intressen väljer att samverka för sin egen, sin familjs och sitt folks skull. Det är inte heller särskilt konstigt, eftersom samarbete i alla tider gjort att människor har lyckats komma längre. Det finns dock ett betydande problem för minoriteter eftersom de, inte minst i länder med en stor etnisk, religiös eller kulturell mångfald, är betydligt färre till antalet jämfört med majoritetsfolket och därför ibland betraktas som något annat än tillhörande det aktuella landet.

Som exempel på utsatta minoriteter som är betydligt färre till antalet än andra grupper i sitt land kan nämnas exempelvis yazidier, mandéer, turkmener, armenier, syrianer, judar, romer och shabaker i Irak och Syrien, vilka har fått uppleva mycket förtryck. Kristna kunde exempelvis tillfälligt klara sig undan flykt, död eller att konvertera genom att betala ”jizya”, den muslimska skatt som exempelvis Islamiska staten inrättat när de erövrat olika områden. Yazidier har som bekant varit extra utsatta under Islamiska statens välde, eftersom man sett dem som djävulsdyrkare. Detta har legitimerat de mest fanatiska islamisterna att använda unga flickor och kvinnor som sexslavar och småpojkar som barnsoldater. I grund och botten har yazidier, enligt Islamiska staten, inte rätt att leva. Just minoriteter har därför, oavsett vilket land de kommer ifrån, det i många fall extra svårt när extremistgrupper far fram eller när landet

styrs av totalitära, intoleranta och hänsynslösa ledare.

Sverigedemokraterna gläds åt att utrikesutskottet sedan 2023 tydligt visat att man ser med fördel på att sanktioner används som verktyg mot exempelvis ansvariga för de övergrepp som sker mot utsatta minoriteter så som uigurer, falungonganhängare eller kristna. Sverigedemokraterna önskar att detta verktyg används i svensk utrikespolitik och menar därtill att regeringen bör visa sitt tydliga stöd för utsatta minoriteter och särskilt beakta bistånd (och annat stöd) till just minoriteter.

Checklista med kriterier

Vårt närområde består av många av världens mest framgångsrika länder, varför svensk och europeisk utvecklingspolitik alltid haft som mål att spegla mottagarländerna efter oss själva. Den rådande metoden för att minska interna spänningar och bygga legitimitet för regeringsmakten är och har alltid varit genomförandet av allmänna val.
I utvecklade länder och medelinkomstländer ger allmänna val legitimitet, de skapar ansvarstagande och rensar ut olämpliga politiska alternativ. Tyvärr visar forskning från världens främsta experter att allmänna val alltför ofta inte har samma effekt i de minst utvecklade länderna. Faktum är att i stället för att framtvinga bättre policy, så orsakar valrörelser i dessa länder snarare försämringar.

Det finns flera anledningar till den här effekten. Den absolut vanligaste grunden för politiska partier i de minst utvecklade länderna är inte politisk ideologi utan etnisk tillhörighet. Detta gör att graden av framgång hos en viss regerings reformagenda inte påverkar röstningsmönster, eftersom väljarna tenderar att rösta i linje med sin etniska tillhörighet. Politik så som begreppet är bekant för personer i västvärlden är ofta en icke-fråga.

Väljarna i de minst utvecklade länderna har också ofta mycket dålig tillgång till information och utbildning och bristande kunskaper om hur en stat fungerar, och ekonomin i länderna är ofta så skör att konjunkturförändringar har lite med ekonomisk policy att göra. Dessutom är avregleringar och antikorruptionsåtgärder ofta mycket svåra att genomföra, eftersom politiska partier måste ge den egna etniska gruppen ekonomiska fördelar för att undvika att gruppen i stället väljer andra företrädare.

Om ärlighet och reformvilja inte lönar sig politiskt kommer oärliga och korrupta personer att ges en systematisk fördel inom den politiska sfären. Politik i de minst utvecklade länderna attraherar därför alldeles för ofta oseriösa aktörer.
Att regeringar i de minst utvecklade länderna inte hålls ansvariga för sina reformer framgår också tydligt av återvalsfrekvensen i dessa länder. Ett av de mest använda vetenskapliga måttet på demokrati som styrelseskick är ett index som kallas Polity IV, vilket mäter hur väl fungerande en demokrati är på en 20-gradig skala från –10 till +10. Bland de minst utvecklade länderna som ligger mellan –10 och 0 har regeringar en återvalsfrekvens på 88 procent medan snittet i OECD är 45 procent.

Val i länder som saknar effektiv maktdelning och ett oberoende rättssystem, och där de ledande deltagarna inte är de bäst lämpade, blir också en fråga om liv och död eftersom vinnaren efter valet de facto har fria händer att straffa den tidigare regimen, eller andra partier, vilket leder till desperata metoder i valkampanjer. I stället för att skapa legitimitet och avspänning, leder därför valkampanjer till ökad risk för politiskt våld i de minst utvecklade länderna. Brytpunkten för den här effekten låg 2009 på en medelinkomst på 2 700 USD/år. Det är viktigt att förstå att den siffran inte är en exakt fingervisning, som avgör risken för länder i det enskilda fallet, men att den pekar tydligt på att effekten finns där.

Sverigedemokraterna ser demokrati som det enda sättet för de minst utvecklade länderna att nå utveckling och framgång, men fungerande demokrati är mer än allmänna val. Vi ser stora brister i hur givarländer och det internationella samfundet hanterar frågan om valrörelser i mottagarländer. Afghanistan och Irak är exempel på samhällen där allmänna val lett till splittring och försämrad fysisk säkerhet för befolkningen och mycket lite i form av förbättrad policy.

Vi ser många exempel på länder som formellt kallar sig för demokratiska. Dessa länder hänvisar ofta till egna val men saknar samtidigt de mest fundamentala grund bultar som bör finnas i en demokrati. Valen innebär i sig inte att där råder demokrati. Sverigedemokraterna anser därför att det internationella samfundet måste anta ett strikt vetenskapligt förankrat synsätt på frågan om val och politiska kampanjer, inte minst i fattiga och instabila länder. Allmänna val får aldrig användas som en enkel lösning för mycket komplicerade problem. Dels för lokalbefolkningens säkerhet, dels för att inte

urholka förtroendet för demokrati som statsskick.

Ett steg i rätt riktning är att sammanställa en checklista med ett minimum av kriterier som måste uppfyllas. Hur dessa kriterier uppfyllts ska utgöra grund för om det internationella samfundet ska erkänna ett val som fullt ut demokratiskt eller inte. Innan dessa kriterier är uppfyllda bör samfundet arbeta för att kriterierna uppnås, så att de val som hålls leder till ökad demokratisering snarare än oroligheter och splittring. Kriterier som bör tas i beaktande vid utformandet av en sådan checklista bör vara öppenhet och deltagande i allmänna val, kapacitet att hålla val, rättsväsendets oberoende, juridiska begränsningar i statens befogenhet, kapacitet att behålla och övervaka säkerheten i landet, storleken på etniskt baserade politiska partier och befintliga motsättningar mellan dessa.

Internationellt demokratiförbund

Sverige är en av världens äldsta demokratier och det ska vi vara stolta över. Vi har genom åren sett hur fler och fler länder demokratiserats och hur människor i förtryckarstater kämpat för mer frihet och mer demokrati. Att svenskt internationellt arbete då också ska främja en demokratisk utveckling bör med andra ord vara naturligt, varför ett internationellt samarbete mellan välfungerande demokratier är värt att vårda. Demokrati kanske inte bara bör ses som grundläggande för att säkerställa mänskliga rättigheter, utan även som en del av arbetet för att främja en positiv samhällsutveckling. Det är de demokratiska staterna som har den bästa ekonomiska utvecklingen, de bästa utbildningarna och störst politiskt inflytande. Sist, men inte minst, är risken för att två demokratiska länder hamnar i krig med varandra mycket låg. Världssamfundet som vi idag känner till formades i mångt och mycket efter andra världskriget, och då inte minst i samband med att Förenta nationerna (FN) bildades. Samarbetet genom FN syftade främst till att förhindra ett tredje världskrig, varför det var viktigt att såväl demokratier som diktaturer ingick. Idag vet vi att de verkligt demokratiska staterna tyvärr inte utgör majoriteten i samarbetet, även om utvecklingen för medlemsländerna har gått i rätt riktning.

I Europa finns idag ett mellanstatligt samarbete genom Europarådet. Europarådet skapades under en instabil period i världshistorien och arbetar i huvudsak med att främja demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsutveckling. Samarbetet kan i

många fall ses som ett positivt föredöme, där länder tillsammans arbetar för en sund värdegrund, och formellt accepteras inte heller diktaturer. Sverigedemokraterna ser detta som en sund bas för att utveckla något större och mer slagkraftigt, som kan påverka demokratiarbetet i andra länder, nämligen ett internationellt förbund mellan alla världens demokratiska länder. Förbundet kan framöver ha en avgörande roll för att hela tiden såväl utvärdera som utveckla demokratin, men även sprida kunskap om demokrati. Förbundets medlemsländer skulle även, i och med detta samarbete, kunna bli en starkare röst inom FN, som idag bland annat arbetar med grundläggande mänskliga rättigheter. Regeringen bör arbeta för att möjliggöra ett sådant förbund.

Folkambassader

I Belarus, som ofta kallas för Europas sista diktatur, ser vi fortfarande omfattande exempel på grova kränkningar av fundamentala mänskliga fri- och rättigheter. Massarresteringar, tortyr och tvångsförvisningar har präglat landet länge och trappats upp sedan det senaste valet, vilket av samtliga seriösa aktörer konstaterats vara riggat. Belarus regim under diktatorn Lukasjenko saknar med andra ord legitimitet och bör betraktas som olaglig och kriminell. Av den anledningen finns det goda skäl att understödja den verksamma demokratiska oppositionen såväl i som utanför landet.

Åratal av maktmissbruk och vanstyre under socialistregimen i Venezuela har lett till humanitära kriser som få i vår världsdel kan drömma om. Befolkningen lider inte bara brist på mat och mediciner utan även av korruption och inflation. Därtill har Venezuelas hälsovårdssystem brakat samman, samtidigt som de som inte anses vara tillräckligt lojala kontinuerligt förtrycks av regimen. Fem miljoner venezuelaner har därför flytt landet, ibland till oroshärdar i närområdet. Den situation vi sett i det förr så välmående och stabila landet har gjort att många aktörer har velat bistå med hjälp i form av exempelvis mat, mediciner och andra förnödenheter. Trots denna välvilja har regimen medvetet låtit befolkningen svälta, eftersom de velat ta kontroll över allt som distribueras. Venezuela, som inte minst avseende naturresurser i grunden är ett mycket rikt land, har alla möjligheter att snabbt bli en välmående och demokratisk nation. Nationalförsamlingen som valdes 2015 var demokratiskt vald och dess ordförande Juan Guaidó borde därför ha betraktats som landets legitime interimspresident. När så är

fallet gäller det då även att Juan Guaidós utsända representanter betraktas som legitima företrädare för sitt folk. Därmed bör den diplomatiska beskickning (folkambassad) som upprättats i Sverige, och som har en tillräcklig demokratisk förankring, få alla möjligheter att verka som en ambassad.

I såväl Venezuela som Belarus finns en förhållandevis organiserad demokratisk opposition och de har utsett diplomatiska beskickningar, även kallade folkambassader, i andra länder. Trots att dessa torde ha stöd och sympati från den svenska regeringen, samt deltar vid samtal med Utrikesdepartementet, saknar de många av de möjligheterna som behövs för att rent praktiskt kunna verka som legitima representanter. De kan helt enkelt, av formella skäl, inte agera fullt ut utifrån sitt folks intressen eftersom stödet från värdlandet Sverige inte varit tillräckligt. Enligt Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (SÖ 1967:1) sker upprättandet av diplomatiska relationer mellan stater genom ömsesidigt samtycke. Det är den sändande staten som utser sina diplomater och Wienkonventionen är inte tillämplig på andra personer än dem som den sändande staten har utsett och anmält till den mottagande staten. Om ett land dock väljer att de facto betrakta styret i ett land som illegitimt, öppnar det för att man också kan betrakta en annan regering som legitim. I andra länder, så som Storbritannien och Portugal, har vi sett hur man agerat på detta sätt och därmed valt att förhålla sig annorlunda till denna konvention i jämförelse med Sverige. Till följd av att man erkänt oppositionella demokrater som legitima företrädare har dessa länder haft möjligheten att frysa tillgångar tillhörande auktoritära ledare. Folkambassader runt om i världen har även kunnat överta fysisk egendom, så som byggnader som tillhör landets ambassad. Sverige bör, precis som utrikesutskottet sedan tidigare har konstaterat (betänkande 2022/23:UU7), se över vilka instrument som används i andra länder för att möjliggöra detta. Därmed bör regeringen noga utreda möjligheten att följa Storbritanniens och Portugals exempel, för att frysa tillgångar från icke legitima ambassader och för legitima aktörer att ta över fysisk egendom. Legitima representanter har även fått diplomatiska id-kort utfärdade. Den svenska regeringen måste fortsatt stödja dem som kämpar för att återupprätta demokratin och fundamentala mänskliga rättigheter samtidigt som Utrikesdepartementet visar att man behandlar diplomatiska representanter på ett likvärdigt sätt.

Förenta nationerna

Sverigedemokraterna anser att FN bör utgöra den primära mekanismen för internationellt samarbete vad gäller fred och säkerhet samt samverkan för demokrati och mänskliga fri- och rättigheter. FN har sedan organisationen grundades 1945 varit mellanstatlig och en nationernas förening, baserad på den grundläggande principen att alla dess medlemmar är fria och likvärdiga. Det är en princip som Sverigedemokraterna vill slå vakt om. Samtidigt är de grundläggande mänskliga rättigheterna som de definieras i FN:s allmänna förklaring från 1948 den minsta gemensamma nämnaren, vilken vi anser att alla stater i alla situationer bör leva upp till. När dessa allvarligt kränks finner vi försvaret av mänskliga fri- och rättigheter överordnat suveränitets principen. Historien har lärt oss att stater, inte ens demokratiska sådana, kan tillåtas obegränsat handlingsutrymme. Därför behövs FN-samarbetet för att garantera individens säkerhet mot övergrepp från repressiva regimer och verka för en positiv utveckling i fler länder. Säkerhetsrådet har därtill en viktig funktion att verka för fred och säkerhet och när så krävs utifrån ett brett mandat kunna besluta om fredsskapande och fredsbevarande insatser, även om det ska göras med stor försiktighet.

Högre krav på ledarskap

Sverigedemokraterna ser FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna som vägledande dokument för världssamfundets välfärd. Konventionerna bör ratificeras av alla medlemsstater och praktiskt efterlevas i så stor utsträckning som möjligt. Eftersom det finns stora tveksamheter i många staters efterlevnad spelar konventionskommittéerna en nyckelroll eftersom de övervakar och kritiserar stater som inte lever upp till sina åtaganden. Sverigedemokraterna ser en uppenbar risk för att förtroendet för FN:s institutioner urholkas om dess organ leds, eller dess ledare tillsätts, av stater som uppenbarligen inte lever upp till de mest grundläggande kraven på respekt för mänskliga rättigheter. Vi vill därför att Sverige arbetar för hårdare krav på att de som leder FN-arbete själva föregår med gott exempel. Vi anser exempelvis inte att Saudiarabien är lämpliga att arbeta i FN:s kvinnokommission.

EU:s institutioner i FN

EU:s deltagande i FN-samarbetet regleras av resolution 65/276, vilken i sin tur bygger på FN:s resolution 3208. Den senare ger den europeiska ekonomiska gemenskapen observatörsstatus i FN. Den ger också EU:s institutioner – även då den understryker att EU inte är medlemsstat – långtgående rätt att agera som en sådan. Att EU:s institutioner tillåts representera samtliga av EU:s medlemsländer i FN är ett tydligt steg mot en federal europeisk stat, något som Sverigedemokraterna kraftigt motsätter sig och till vilket det svenska folket aldrig givit sitt medgivande. Vi befarar dessutom att det slutgiltiga målet är att helt ersätta medlemsländernas representation i FN. Sverigedemokraterna är av uppfattningen att FN, i och med det viktiga arbete Sverige historiskt bidragit med, kommer att gå miste om en betydelsefull röst om utvecklingen tillåts fortsätta. Vi anser därför att regeringen bör verka för att EU:s institutioner avslutar sin representation i FN.

Åtgärder mot korruption och för visselblåsares Rättigheter inom FN

Inget land i världen är skyddat från korruption, men Sverige rankas idag som ett av världens minst korrupta länder. Det ska vi vara stolta över, även om vi måste komma ihåg att detta på intet sätt gör att vi är befriade från detta problem. Vi har en god möjlighet att bistå andra länder i arbetet med att förhindra korruption, eftersom den försvårar för både rättvisa och demokrati. Korruption lär globalt sett vara dyrare än samtliga handelstullar och det skadar ekonomier i hela världen, varför det är ett allt viktigare fenomen att ta hänsyn till i en mer globaliserad värld. Redan idag finns flera positiva krafter som kämpar emot korruption, inte minst genom Världsbankens arbete men även i arbetet med Agenda 2030 och diverse satsningar på fria medier och genom OECD och UNDP:s Tax Inspectors Without Borders (TIWB). FN är en stor organisation med ett trettiotal olika fonder, myndigheter och andra institutioner med en gemensam budget på runt 30 miljarder USD/år. Dess personal har dessutom en längre gående diplomatisk immunitet jämfört med det skydd som förses genom Wienkonventionen. Till skillnad från ”vanliga” diplomater kan FN-personal normalt inte åtalas eller slita tvister med FN i hemlandets domstolar, utan dispyter och påstådda

lagbrott hanteras exklusivt genom interna mekanismer (så länge inte immuniteten hävs av generalsekreteraren). Detta oavsett om saken gäller tvist mellan FN som arbetsgivare och dess arbetstagare eller påstådda oegentligheter begångna av personal i organisationens tjänst. FN har haft och har alltjämt betydande problem med korruption och brottslighet. Detta är ett enormt problem som dels innebär minskad trovärdighet för organisationen, dels innebär att organisationen uppenbarligen inte lever upp till förväntningarna. De mest omtalade och iögonfallande fallen är dels ”olja för mat-programmet”, vilket efter Saddam Husseins avsättande 2003 avslöjades som en gigantisk korruptionshärva, dels den serie anklagelser som framkommit om sexuella utnyttjanden av minderåriga, begångna av fredsbevarande trupper under FN-mandat. Under 2020 fick Svenska Dagbladet (SvD) läsa en konfidentiell internrapport genomförd av den externa revisionsbyrån Willis Towers Watson som utgått från uppgifter från över 8 000 anställda. Granskningen har enligt SvD visat på en organisation som är genomsyrad av missförhållanden, maktmissbruk och undermålig styrning. Runt 35 procent hade upplevt eller bevittnat maktmissbruk av överordnade. Ofta gällde det rekryteringar där nepotism var utbredd. Intervjuare har i vissa fall bara fått ett cv i handen och uppmanats anställa personen utan rekryteringsprocess. Högt uppsatta personer i FN-systemet anklagades också för att använda givarmedel till privatchaufförer och familjemedlemmar. På grund av FN:s oberoende av nationella rättssystem, är information från dess egen personal särskilt viktig. Samtidigt ser vi med stor oro på hur visselblåsare behandlas, då fall av vedergällningar mot dessa är väldokumenterade. År 2005 meddelade generalsekreteraren i bulletin nr 21 nya åtgärder för att stödja visselblåsare. Året därefter startades FN:s etikkontor (UNEO) i bland annat samma syfte. Dessa åtgärder har dock visat sig vara otillräckliga, vilket blev mycket tydligt i Shkurtaj-fallet. Enligt en officiell policy från 2007 tillåts myndigheter inom FN att undandra sig från UNEO:s ”jurisdiktion” och i stället hantera visselblåsare internt, vilket skapar uppenbara jävssituationer. Sedan 2009 löses tvister inom FN via dispyttribunalen (UNDT) vilken överprövas av överklagandetribunalen (UNAT). Ingen av instanserna har dock jurisdiktion över UNEO:s beslut angående stöd till visselblåsare, vilket slogs fast i Wasserstromfallet. Mellan 2006 och 2009 beslutade etikkontoret att avfärda 96 procent av runt 400 påstådda visselblåsare. Kontorets beslut kan inte överprövas. I de fall saken prövas präglas systemet av krånglig byråkrati och förhalanden, vilket gör att processer ofta löses långt efter att den klagande försvunnit från organisationen och saken förlorat sin betydelse.

Under 2012 och 2014 års budgetprocesser antog den amerikanska senaten en policy för att tvinga FN att implementera en vedertagen standard för skydd för visselblåsare (best practices for whistleblower protection). Detta har tyvärr inte haft avsedd effekt, mycket på grund av bristande tillsyn.

Antikorruptionsåtgärder med vassa och starka tänder och ett robust skydd för visselblåsare är avgörande för FN:s förtroende hos allmänheten och framtid som institution. Därför anser vi att Sverige bör ta initiativ till en utredning inom FN, vars mål ska vara att lägga skarpa förslag på reformer av både immunitetsfrågan, tvist lösningsmekanismerna och visselblåsarskyddet, utöver ett i övrigt skärpt internationellt arbete mot korruption.

Skiljenämnd

FN har idag regler om skydd för visselblåsare. Sverigedemokraterna gör bedömningen att problemets kärna ligger i den intressekonflikt som uppstår när anklagelser om vedergällningar hanteras inom FN, oavsett vilken enhet inom organisationen som sliter tvisten.

Därför föreslår vi att anklagelser om hämndaktioner mot visselblåsare i stället ska slitas i en ordinarie, förbestämd skiljenämnd. Detta för att saken ska kunna utredas och avgöras relativt snabbt men med stor rättssäkerhet. Skiljenämnden bör sammansättas genom konsensus (ömsesidig avvisning) och processkostnaderna bör betalas av FN i fall FN förlorar, och annars delas lika. Förhandlingar och avgöranden bör vara offentliga och i övrigt bör ordinarie regler för internationella skiljeförfaranden användas. För att undvika otillbörlig påverkan bör varje anställd inom FN, vid anställningstillfället, slumpvis tilldelas ett forum för slitande av eventuell framtida tvist. Den här typen av lösning ser Sverigedemokraterna som betydligt säkrare än alternativet, vilket är att upprätta en helt ny, extern rättsvårdande myndighet för att slita tvister mellan FN och dess anställda. Tanken bakom UNEO, UNDT och UNAT var att utgöra just sådana myndigheter, men detta har inte fungerat på grund av att de bemannas av personer med koppling till FN. Samma sak riskerar ske vid upprättande av en ny extern myndighet.

Därför föredrar vi att FN använder de skiljenämnder som redan finns i FN:s organisation.

Trots den omfattande budgeten tenderar många av FN:s organisationer att ha finansiella problem. Organisationen har växt mer under 2000-talet än tidigare och det finns stora effektivitetsproblem som har flera orsaker, varav utspridningen av olika enheter på flera länder utgör ett. Lönerna för anställda har också förorsakat kritik. Risken är att fokus riktas från de uppgifter som FN ska lösa till att fortsätta växa med en stor och ineffektiv byråkrati. Det behövs därför stora strukturomvandlingar och en kraftsamling för att lösa kärnuppgifterna.

Oberoende utvärdering och revision

De flesta enheter inom FN saknar fungerande system för revision och kontroll av finansieringen. Likaså saknas ofta mekanismer för uppföljning och utvärdering av myndigheters och projekts resultat. Detta öppnar för förskingring och förfalskande av resultat.

Ansvaret för utvärdering av projekt bör ligga på de medlemsstater som finansierar projektet i fråga. I de fall projektet finansieras inom FN:s ordinarie budget bör utvärdering ske genom utomstående revisorer som arbetar under samma straffansvar som revisorer inom näringslivet.

Kriminalitet, immunitet och jurisdiktion

Den myndighet som har huvudansvaret för att utreda missförhållanden inom FN är kontoret för internrevision (OIOS). I en utvärdering av FN:s interna hantering av korruption slog Joint Investigations Unit (JIU, en förment oberoende granskningsenhet) fast att delar av FN befinner sig ”nära ett tillstånd av förnekelse” av problemet. Passivitet inför utredningar, som tydligt visat hur medel systematiskt förskingrats från bland annat återuppbyggnadsprojekt i Afghanistan och Irak, indikerar att intern

kontrollen inte fungerar tillfredsställande. På samma sätt som angående skydd för visselblåsare anser Sverigedemokraterna att

problemets kärna ligger i att OIOS är en del av FN och att dess personal är anställd av FN, vilket leder till uppenbara jävssituationer. JIU, som har funnits sedan 1976 och som på pappret är en utomstående granskningsenhet, har inte varit tillräckligt effektiv för att åtgärda de mycket stora problemen. En uppenbar brist är JIU:s storlek. Dels har de en stab på 20 personer och en budget på drygt 50 mkr, dels finansieras verksamheten inom FN:s ordinarie budget.

Vad som behövs är i stället en speciell utredande myndighet, som tar upp fall av påstådd brottslighet som begås av utstationerad FN-personal både inom och utom tjänst. Frågan om hur en sådan myndighet ska utformas och finansieras måste utredas noggrant. Sverigedemokraterna ser som lämpligt alternativ att en speciell utredande myndighet inrättas i New York under ledning av den amerikanska federala polisen (FBI). FBI är antagligen den polisstyrka i världen som har störst erfarenhet av utredningar utomlands. Organisationen har också bevisad skicklighet och erfarenhet vad gäller att utreda organiserad brottslighet. Den nya myndigheten bör finansieras genom donationer från FN:s medlemsstater som står i proportion till medlemsstaternas ordinarie bidrag.

Den diplomatiska garantin gentemot landet i vilket FN-arbetare stationeras, och personens hemland, behöver inte brytas. I stället bör en domstol, till exempel den inom vilkens domsaga FN:s högkvarter i New York ligger, få ansvaret att ta upp mål mot personer i FN-tjänst i en speciell avdelning. Straffrättsliga mål i vilka FN-personal anklagas för brott mot enskild i annat land bör tas upp enligt det aktuella landets lagstiftning så länge gärningen är straffbar i det landet, i den misstänktes hemland och i USA. Brottmål där FN är målsägande bör tas upp enligt amerikansk lag. FN bör dessutom svara strikt för skador som dess personal vållar i samband med brott i tjänst. En sådan ordning skulle ge en oberoende prövning av fall, hjälpa till att återskapa förtroendet för FN som organisation och ge upprättelse för dem som utsatts för brott av FN-personal.

Svenska institutet

Svenska institutet, SI, samarbetar med företag, universitet och kulturliv för att öka Sveriges attraktionskraft och långsiktigt stärka relationer. Ett av verktygen institutet har till sitt förfogande är ledarskapsprogrammet, där utländska stipendiater får möjlighet att komma till Sverige. Dessa stipendiater är framtida makthavare och företagsledare i sina hemländer som förmodas ha en positiv bild av och en bra relation till Sverige. I detta nätverk finns en potential som idag inte nyttjas fullt ut. Sverigedemokraterna vill därför ge SI i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Sverige bättre ska kunna ta vara på detta nätverk, både ur ett diplomatiskt och ett handelspolitiskt perspektiv. Det existerande nätverket som inkluderar vissa av SI:s stipendiatprogram, SI Network for Future Global Leaders, är en bra början men bör breddas och kompletteras med en handlingsplan för det mer långsiktiga arbetet på området. SI ska även ges i uppdrag att ta fram en förteckning över vilka länder som bör prioriteras när det kommer till stipendiaturval.

Marginalnyttan av olika former av ledarskapsprogram skiljer sig åt beroende på vilka länder som inkluderas. Här anser vi att det är viktigt att Sverige fokuserar på utsatta länder där vi kan göra mer nytta per investerad krona i programmet. Dessutom bör länder med god tillväxtpotential, som gett uttryck för en vänlig inställning till för bättrade handelsrelationer med Sverige, prioriteras. På det sättet kan det säkerställas att Sverige bistår där programmen gör som störst nytta men också där Sveriges framtida handelsrelationer gagnas som mest.

För att peka ut ett ledarskapsprogram explicit så drev SI ”She Leads” där man aktivt verkar för främjandet av framtida kvinnliga ledare i Saudiarabien och Förenade Arabemiraten. Jämställdhet är en bristvara i Saudiarabien varpå syftet blir extra viktigt. Samtidigt är samma problematik utbredd i en rad andra stater runt om i världen, inte minst MENA-regionen. I denna region drev svenska institutet ledarskapsprogrammet She Entrepreneurs för unga kvinnliga entreprenörer i Mellanöstern och Nordafrika med målet att ge deltagarna innovativa verktyg för att kunna arbeta med hållbar utveckling och att skapa ett unikt nätverk av unga kvinnliga entreprenörer.

SI:s uppdrag med Sverigebilden

SI är experter på hur Sverige uppfattas i olika frågor globalt och studerar och analyserar bilden av Sverige i andra länder. Genom egna studier, omvärldsbevakning och analys bygger myndigheten kunskap om specifika frågor och händelser som påverkar Sverige bilden. SI:s rapport om bilden av Sverige 2025 visar att den fortfarande är stabil och positiv i stora delar av världen men att den har förändrats i vissa länder. Sverigebilden har förbättrats i västländer, samtidigt som den har försämrats i en del länder i Mellanöstern, Nordafrika och Asien.

Vi ser hur antagonister och illvilliga aktörer har spridit falska påståenden om den så kallade LVU-kampanjen, koranbränningarna och med det att Sverige skulle vara hatiskt gentemot muslimer eller till och med att våra myndigheter har sysslat med kidnappning av muslimska barn. Detta har skadat vårt anseende i vissa länder och regioner, även om den allmänt positiva bilden av Sverige globalt sett är stabil. I vissa länder har bilden av Sverige till och med blivit ännu bättre de senaste åren. SI är en värdefull institution för en framgångsrik Sverigebild utomlands och har naturligtvis en viktig uppgift i att kartlägga och motarbeta spridningen av falsarier och de negativa konsekvenserna av påverkansoperationer i syfte att skada Sverige.

Erkännande av Islamiska statens folkmord

I januari 2016 biföll Europarådets parlamentariska församling en resolution om resande stridande i Syrien och Irak som förklarade terrorgruppen Islamiska statens terror kampanj under de senaste åren för folkmord. Liknande förklaringar har kommit från stora församlingar så som Förenta nationerna och Europaparlamentet.
Islamiska statens systematiska förföljelse av etniska och religiösa minoriteter i och omkring de områden de har kontrollerat, har med rätta chockat den civiliserade världen. Organisationen har exempelvis kidnappat hundratals kristna assyrier och tvingat dem att leva under ett fruktansvärt förtryck i sitt egenhändigt utropade kalifat. IS-terrorister har likaså försatt ett stort antal yazidiska kvinnor i sexuellt slaveri, medan männen eller de kvinnor som inte ansågs duga som sexslavar dödades och dumpades i massgravar.

Islamiska statens terrorkampanj hade som syfte att lämna bakom sig en inte bara mänsklig utan även kulturell öken. Deras mål har varit att förinta hela folkgruppers historia, deras religiösa identitet och allt som dessa grupper har kvar av sitt kulturarv, då de ansett sin egen radikala tro stå över alla andra.

Den svenska juridiska definitionen av folkmordsbrottet är hämtad från Internationella brottmålsdomstolens romstadga och definierar gärningen som att:

1. med avsikt att helt eller delvis förgöra en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös folkgrupp som sådan

2. vidta vissa gärningar avseende folkgruppen eller medlemmar av folkgruppen, nämligen

a) att döda dem

b) att tillfoga dem svår kroppslig eller själslig skada

c) att uppsåtligen påtvinga folkgruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång (helt eller delvis)

d) att genomföra åtgärder som är avsedda att förhindra födelser inom folkgruppen, eller

e) att med våld överföra barn från folkgruppen till en annan folkgrupp.

Sedan andra världskriget har ingen organisation på ett sådant systematiskt och målmedvetet sätt prickat av rekvisiten.

Även om Islamiska statens härjningar nu i huvudsak är över, bör Sveriges riksdag visa sitt otvetydiga stöd för de överlevande, följa PACE:s resolution och uppmana regeringen att erkänna Islamiska statens terrorkampanj i Irak och Syrien mot bland annat assyrier/syrianer, druser, kristna, kurder, mandéer, shabaker, shiamuslimer, turkmener och yazidier under de senaste åren som folkmord.

Ett uppdaterat ramverk för terrorlistning

Våren 2023 ställde sig ett enat utrikesutskott och en enad riksdag bakom Sverigedemokraternas förslag att den svenska regeringen ska driva på för en terrorlistning av det iranska Islamiska revolutionsgardet, IRGC. Mot bakgrund av det

arbete som utförts i bland annat denna fråga, har det varit tydligt att det legala ramverket som används inom EU för att kunna genomföra en terroristlistning skiljer sig från det i andra länder. Exempelvis USA har ett betydligt modernare och mer flexibelt system. Idag behövs ett beslut från en rättslig instans eller en likvärdig nationell behörig myndighet, såsom domstol eller åklagare, om inledande av förundersökning eller åtal mot en grupp eller organisation alternativt att de fått en fällande dom för en terrorist handling, för att de ska kunna klassas som terrorgrupp. Därmed finns det idag svårigheter att politiskt fatta beslut om en terrorlistning.

Det ramverk som i dag finns inom EU, common position 2001/931/CFSP, kom till i samband med attackerna i USA den 11 september 2001. Detta ramverk är sorgligt nog inte särskilt effektivt och försvårar eller riskerar att dra ut på processen i fråga om att terrorlista vissa grupperingar. Det finns mot bakgrund av detta goda skäl att snarast möjligt verka för en översyn och sedermera en uppdatering av regelverket för terrorlistning inom EU.

Magnitskijsanktioner

Sverigedemokraterna har i många år verkat för införandet av Magnitskijsanktioner. Anledningen till detta är att vi ser ett behov av långsiktiga och effektiva sanktions regimer som också når syftet att få till en positiv förändring. Efter att ha drivit denna fråga i många år var det därför glädjande att EU i slutet av 2020 valde att anta en egen form av Magnitskijsanktionslagstiftning, som också förhoppningsvis kan bidra till någonting mer verkansfullt och effektivt. Det tråkiga är dock att denna lagstiftning till skillnad från den som finns i USA, Kanada och de baltiska länderna, inte omfattar korruption och systematisk penningtvätt. Vi menar att detta är olyckligt då det finns ett klart och tydligt samband mellan korruption och brott mot mänskliga rättigheter. Mot bakgrund av detta behöver regeringen dels verka för införandet av en svensk Magnitskijlagstiftning som omfattar korruption och systematisk penningtvätt, och dels verka för en breddning av EU:s Magnitskijlagstiftning till att också inkludera korruption och penningtvätt.

Magnitskijsanktioner mot Azerbajdzjan

De oroligheter, kränkningar och regelrätta strider som vi sett mellan diktaturen Azerbajdzjan och demokratin Armenien har onekligen lett till en ofattbar förödelse. De azeriska förövarna, som delvis sägs ha bestått av brutala jihadistveteraner från inbördes kriget i Syrien, har undkommit straff trots att deras brott är väldokumenterade. Så även de som ansvarat för att detta kunde ske, och som på olika sätt fortfarande önskar angripa den armeniska civilbefolkningen, vilket vi bland annat sett genom den folkrättsvidriga blockaden av Lachinkorridoren. Det finns därmed stora skäl att på olika sätt aktivt ingripa, för att dels avskräcka potentiella folkrättsbrottslingar från fler övertramp och dels uppnå någon form av rättvisa. Regeringen bör verka för införandet av Magnitskij sanktioner mot de förövare och ledande företrädare för Azerbajdzjan som ansvarat för angreppen mot Armenien och Nagorno Karabach.

Business Sweden och representationskontor

Organisationen Business Sweden ägs av staten och näringslivet tillsammans och fungerar idag som ett organ med syftet att stödja och främja svensk export, men även investeringar i Sverige. Runt om i världen finns Business Sweden representerade på drygt 50 kontor. Dessa kontor samarbetar med svenska ambassader, konsulat, handels kammare, men också andra lokala nätverk som kan gynna svenska företag.
Business Sweden har en rad statliga uppdrag, vilka går att läsa på regeringens hemsida: erbjuda grundläggande exportservice, erbjuda ett småföretagsprogram, handha ett riktat exportfrämjande arbete och grundläggande investeringsfrämjande arbete samt genom föra riktade investeringsfrämjande insatser.

Business Swedens uppdrag har således tydliga kopplingar till de konsulära verksamheter som bedrivs vid våra utlandsmyndigheter, i synnerhet i länder där vi har starka näringslivskopplingar. Regeringen bör mot bakgrund av detta genomföra en utvärdering för att i större utsträckning än idag kunna knyta Business Swedens verksamhet utomlands till befintliga ambassader och konsulat i respektive land och där det finns ett stort mervärde och synergier av detta att hämta.

Aron Emilsson (SD)

Pontus Andersson Garpvall (SD) *Ida Kors (SD)*